نامه تحقیقی

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره نوزدهم شماره ۷۰ خرداد و تیر سال ۱۳۸۸ (۹۲-۹۱)

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر مدارس بر میزان آگاهی دانش آموزان دبیرستانی در مورد ایدز

فائزه بابایی [۱] مطهره خردمند [۲] سید جواد حسینی [۳]

ایدز بیماری است که سیستم‌های مختلف بدن را درگیر می‌کند. این بیماری علاوه بر افزایش لگاریتمی شیوع و بار اقتصادی سنگین ناشی از درمان، مورتالیته بالایی نیز دارد(۱). در حال حاضر حدود ۳۶ میلیون بیمار مبتلا به ایدز در دنیا زندگی می‌کنند(۲). جوانان و نوجوانان بالاترین درصد ابتلا را در میان کلیه گروه‌های سنی را دارا می‌باشند به نحوی که CDC بیماری‌های ناشی از ایدز را دومین علت مرگ گروه سنی ۲۴-۱۵ معرفی کرده است(۱). با استناد به گزارشات W.H.O مبنی برگسترش این بیماری درکشورهای حوزه خلیج فارس، لازم است تا سیاست فردا دیر است، امروز پیشگیری کنیم را، مورد توجه قرار دهیم. از آنجایی که هنوز واکسن یا درمان موثری علیه ایدز معرفی نشده، پیشگیری از ایدز موثرترین شیوه جهت مبارزه با آن است و دراین امر، پیشگیری نوع اول یعنی آموزش بهداشت و افزایش آگاهی گروه‌های در معرض خطر، به ویژه جوانان و نوجوانان، نقش کلیدی جهت مبارزه با ایدز ایفاء می‌کند(۳).

جامعه مورد مطالعه این مطالعه نیمه تجربی را، دانش آموزان دبیرستان‌های شهربابل که در سال‌های اول تا سوم، در نوبت روزانه در مدارس دولتی مشغول به تحصیل بودند، تشکیل می‌دادند. واحدهای مورد پژوهش از مناطق مختلف اقتصادی- اجتماعی شهر بصورت تصادفی انتخاب شدند. پس از انجام یک بررسی مقدماتی نمونه پژوهش ۲۳۰ نفر تعیین شد (۱۱۵ نفر پسر و ۱۱۵نفر دختر).

پس از نمونه‌گیری و تکمیل سوالات پیش آزمون (pre test) توسط دانش‌آموزان آموزش به مدت ۹۰ دقیقه انجام شد. به این ترتیب که ابتدا یک سخنرانی به مدت ۴۵ دقیقه درمورد ماهیت بیماری ایدز، شیوه‌های انتقال، راه‌های پیشگیری و نیز چگونگی برخورد با بیماران ایدزی توسط پژوهشگر اجرا شد. سپس فیلم آموزشی تهیه شده از مرکز مبارزه با ایدز تهران به مدت ۳۰ دقیقه نمایش داده شد. بعد از نمایش فیلم، جزوه آموزشی نیزبه مدت ۱۵ دقیقه جهت مطالعه در اختیار دانش‌آموزان قرارگرفت. بعد از تکمیل سه مرحله فوق، مجددا پرسشنامه (post test) تکمیل گردید.

جهت نمره‌گذاری سوالات آگاهی، به هرپاسخ صحیح نمره۱ و به پاسخ غلط نمره صفر تعلق‌گرفت و جمع نمرات سوالات‌آگاهی به‌عنوان نمره‌کل هر فرد تلقی گردید. بدین ترتیب حداکثر نمره آگاهی کسب شده توسط دانش‌آموزان ۳۱ و حداقل آن صفر درنظرگرفته شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ویرایش پانزدهم نرم‌افزار آماری SPSS و به کارگیری آزمون‌های آماری توصیفی و نیز آزمون‌های chi squares و Paired T test انجام شد.

نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که اغلب دانش‌آموزان(۸۰/۲ درصد از دانش‌آموزان پسرو۷۵/۷ درصد از دانش‌آموزان دختر) معتقد بودند که اطلاعاتشان در مورد ایدز کافی نیست. در این میان، دانش‌آموزان

+ مولف مسئول: مطهره خردمند- ساری: معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران E-mail: faezeh_babaie@yahoo.com
۱. کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی- جراحی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل
۲. کارشناس ارشد آموزش پرستاری کودکان- دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۳. کارشناس ارشد آموزش پرستاری بهداشت روان-عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل
تاریخ دریافت: ۸۷/۱۱/۳۰ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۸۸/۱/۱۶ تاریخ تصویب: ۸۸/۳/۶

Archive of SID
[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]
www.SID.ir

کمتر از ۱۶ سال بیشتر از دو گروه سنی دیگر (۱۶ ساله‌ها و بیشتر از ۱۶ سال)، کافی نبودن اطلاعات مربوط به ایدز را ذکرکرده بودند. بیشتر دانش آموزان (۸۹/۶ درصد) معتقد بودند که آموزش ایدز در مدارس ضروری است. همچنین دانش‌آموزان اظهار نمودند که بیشترین منبع کسب اطلاعاتشان در مورد ایدز به ترتیب به رادیو و تلویزیون (۷۹/۳ درصد)، معلمین پرورشی (۴۶/۴ درصد)، دوستان(۲۴/۸ درصد)، و کمترین منبع کسب اطلاعات به پدر و مادر(۱۶ درصد) اختصاص داشت.

در مجموع دانش‌آموزان به ۷۱/۹ درصد از سوالات آگاهی پاسخ صحیح دادند به این ترتیب دانش‌آموزان از آگاهی نسبتا خوبی در مورد ایدز برخوردار بودند. اختلاف معنی‌داری بین میزان آگاهی دانش‌آموزان قبل و بعد از آموزش وجود داشته است($p<۰/۰۵$). بیشترین نمره آگاهی دانش‌آموزان در مورد ماهیت بیماری ایدز قبل از آموزش به عبارت : ایدز یک بیماری قابل انتقال جنسی است (۹۶/۸ درصد) وکمترین نمره آگاهی در مورد راه‌های انتقال ایدز به عبارات: عدم انتقال ایدز از راه سرفه وعطسه و استفاده ازحمام، توالت و استخر مشترک اختصاص داشت. همچنین اغلب دانش‌آموزان در مورد انتقال ایدز از طریق سوزن‌های مشترک در معتادان و نیز استفاده از ابزار تیز و برنده چون لوازم حجامت، خالکوبی و ... اطلاع داشتند. در مقایسه میزان آگاهی بر حسب ویژگی‌های فردی، نتایج تحقیق حاضر نشان داد که قبل و بعد از آموزش، اختلاف معنی‌داری بین میانگین نمرات آگاهی دانش‌آموزان، بر حسب جنس و وضعیت اقتصادی- اجتماعی وجود داشت. به این نحو که میانگین نمره دانش‌آموزان دختر در مقایسه با دانش‌آموزان پسر و دانش‌آموزانی با سطوح اقتصادی- اجتماعی بالا در مقایسه با دو گروه متوسط و پائین بالاتر بوده است (بترتیب $p=۰/۰۰$ و $p=۰/۰۲$).

با توجه به توصیه‌های سازمان بهداشت جهانی مبنی بر اینکه تنها راه مبارزه با ایدز پیشگیری سطح اول یعنی آموزش بهداشت به گروه‌های در معرض خطر بویژه نوجوانان می‌باشد و از طرفی با توجه به نتایج یافته‌های پژوهش حاضر، مبنی بر تاثیرآموزش در ارتقاء آگاهی دانش‌آموزان درباره ایدز، توصیه می‌شود که کلاس‌های آموزشی مدونی در مورد ایدز و شیوه‌های پیشگیری از آن در مدارس نهادینه شود.

References

1. Smeltzer C.Z, Bare G.B. Brunner and suddarth text book of medical surgical nursing. Philadelphia: Lippincott Co; 2008; p: 1402.
2. http://www.unaids.org/en/KnowledgeCentre/HIVData/EpiUpdate/EpiUpdArchive/2007/default.asp.
3. Shirvani N. Nursing care guide of patient with HIV. Tehran: Publication of Center Control and Pervention of diseases 1380; P: 7-8.

Archive of SID

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-02]

www.SID.ir